

Załącznik nr 1
do Uchwały Rady Gminy
Nr XXXVI/234/2022
z dnia 31 marca 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII W GMINIE BĄDKOWO
NA LATA 2022-2025**

TREŚĆ DOKUMENTU

- I. Diagnoza stanu problemów społecznych na terenie Gminy Bądkowo
- II. Cel główny, cele szczegółowe „Gminnego Programu Profilaktyki”
- III. Zadania przewidziane do realizacji
- IV. Wskaźniki efektywności
- V. Postanowienia końcowe

WSTĘP

Pośród problemów społecznych w Polsce, to te związane z uzależnieniami są najtrudniejsze do rozwiązania. Związane jest to z tym, iż problemy te są bardzo złożone, wymagają poniesienia dużych kosztów społecznych i ekonomicznych. Alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne stanowią wyzwania cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Powodują stały wzrost problemów społecznych, stwarzają zagrożenia i obniżają ogólny poziom zdrowia społeczeństwa. Alkohol jest produktem legalnym, dostępnym prawie w każdym sklepie, ale powoduje określone szkody zdrowotne, społeczne i ekonomiczne, dlatego też należy ograniczać rozmiary tych szkód i im przeciwdziałać. Problematyka uzależnień nie ogranicza się jedynie do samego faktu uzależnienia bądź zagrożenia uzależnieniem. To problem, który zaburza całość funkcjonowania danej rodziny. Koniecznym jest, aby wszelkie działania profilaktyczne w dalszym ciągu były kierowane do dzieci i młodzieży, którzy w okresie dorastania mogą być szczególnie podatni na negatywne wpływy otoczenia. Aby zapobiec uzależnieniom behawioralnym, rosnącemu zainteresowaniu alkoholem, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi, należy zaproponować wiele atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, należy położyć większy nacisk na rozwój pasji i zainteresowań, należy zadbać o odporność psychiczną młodego człowieka, pomagając mu zrozumieć siebie i otaczający świat. Konieczne jest prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Bądkowo jest integralną częścią „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bądkowo”. Program obejmuje działania w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia i minimalizacji szkód związanych z uzależnieniami mieszkańców gminy, zgodnie z celami operacyjnymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Cele szczegółowe Gminnego Programu Profilaktyki dostosowano do możliwości lokalnych działań w zakresie istniejących problemów społecznych (m.in. uzależnień od alkoholu, narkotyków, behawioralnych oraz szeroko rozumianej przemocy występującej w aspekcie uzależnień). Gminny Program w kwestii merytorycznej jest tożsamy z założeniami rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów oraz programów zalecanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Program przedstawia działania przewidziane do realizacji w latach 2022- 2025.

Podstawa prawna i merytoryczna programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025 opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
3. Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy;
4. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bądkowo;
5. Ustawy z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym;
6. Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 -2025.

Gminny Program jest spójny i zintegrowany ze Szkolnym Programem Profilaktyki.

Wymienione ustawy zobowiązują jednostki samorządu terytorialnego:

1.w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi do:

- podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania;
- inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów;
- działania na rzecz trzeźwości oraz ochrony przed przemocą w rodzinie;
- wsparcie terapeutyczne osób uzależnionych i członków ich rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz problemem przemocy w rodzinie w aspekcie uzależnień.

2. w zakresie przeciwdziałania narkomanii do:

- prowadzenia działalności wychowawczej, edukacyjnej i zapobiegawczej (m.in. szkolenia, warsztaty, inicjatywy i programy profilaktyczne) ;
- ograniczenia szkód zdrowotnych i społecznych.

3. w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym do:

- prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym (szkolenia, warsztaty, inicjatywy, pozalekcyjne zajęcia sportowe, pozalekcyjne programy profilaktyczne).

I. DIAGNOZA STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE BĄDKOWO

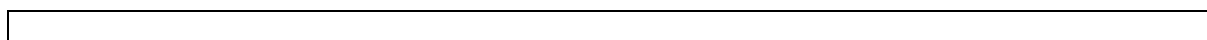
Gmina Bądkowo liczy 4 207 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2021r. dane z USC Bądkowo). Gmina ma charakter typowo rolniczy, ponad 70% ludności gminy, utrzymuje się z rolnictwa. Dominującą więc rolę w życiu gminy odgrywa rolnictwo, z którego utrzymuje się większość mieszkańców. Stopa bezrobocia (stan wg GUS na dzień 30.11.2021 r.) w powiecie wynosi 11,8 % dla porównania w województwie – 7,6%, w Polsce – 5,4%. Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w gminie Bądkowo wynosi 114 osób (stan na 31.12.2021r. wg statystyki ze strony internetowej PUP w Aleksandrowie Kuj.). W roku 2021 z pomocy społecznej korzystało 124 rodzin, w tym 56 rodzin z tytułu bezrobocia (na podstawie sprawozdania za rok 2021 GOPS w Bądkowie). Bezrobotni to głównie osoby długotrwale bezrobotne, w przeważającej mierze bez średniego wykształcenia i bez kwalifikacji zawodowych oraz doświadczenia zawodowego – ustalono na podstawie rozszerzonej informacji o bezrobociu w gminie Bądkowo, umieszczonej na stronie internetowej PUP Aleksandrów Kujawski.

Na terenie gminy brak jest zakładów przemysłowych, usługi i handel oparty jest na sieci placówek podmiotów gospodarczych. Działalność kulturalno-oświatową na terenie naszej gminy prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Bądkowie oraz Gminna Biblioteka w Bądkowie. Dzieci i młodzież z terenu gminy Bądkowo uczą się w Zespole Szkolno – Przedszkolnym.

W gminie Bądkowo na przestrzeni ostatnich 5 lat ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych ma tendencję spadkową, ale wartość sprzedaży alkoholu nie zmniejszyła się (nieznacznie wzrosła) co przedstawiają poniższe tabele:

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE BĄDKOWO			
Rok	Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych detal/gastronomia wg stanów na koniec danego roku	Liczba mieszkańców gminy powyżej 18 roku życia	Średnia liczba mieszkańców przypadająca na 1 punkt sprzedaży alkoholu
2021	11/1	3434	286
2020	12/1	3447	265
2019	15/1	3490	218
2018	16/1	3506	206
2017	16/1	3524	207

Źródło: Rejestr wydanych zezwoleń przez Gminę Bądkowo

WARTOŚĆ SPRZEDAŻY ALKOHOLU W LATACH 2016-2020 W ZŁOTYCH NA TERENIE GMINY BĄDKOWO				
ROK	PIWO	WINO	WÓDKA	RAZEM
<i>2021</i>	<i>1 229 326,93zł</i>	<i>209 358,27zł</i>	<i>1 594 971,88zł</i>	<i>3 033 657,08zł</i>
<i>2020</i>	<i>1 217 505,19zł</i>	<i>213 810,62zł</i>	<i>1 613 066,32zł</i>	<i>3 044 382,13zł</i>
<i>2019</i>	<i>1 210 371,78zł</i>	<i>247 314,16zł</i>	<i>1 602 129,85zł</i>	<i>3 059 815,79zł</i>
<i>2018</i>	<i>1 253 302,33zł</i>	<i>266 084,16zł</i>	<i>1 581 592,25zł</i>	<i>3 100 978,74zł</i>
<i>2017</i>	<i>1 055 482,84zł</i>	<i>302 147,46zł</i>	<i>1 519 006,30zł</i>	<i>2 876 636,60zł</i>
<i>2016</i>	<i>821 497,77zł</i>	<i>270 572,84zł</i>	<i>1 101 757,14zł</i>	<i>2 193 827,75zł</i>

Źródło: Rejestr oświadczeń o wartości sprzedaży alkoholu w Gminie Bądkowo

Osoby z problemem alkoholowym stanowią szacunkowo 3% dorosłej populacji mieszkańców tut. gminy. Nadal podtrzymuje się, iż osoby mające problem z nadużywaniem alkoholu, nie są w przeważającej mierze osobami bezrobotnymi. Nasz rejon jest gminą rolniczą, odnotowuje się rolników w grupie osób pijących ryzykownie oraz mających problem z nadużywaniem alkoholu, są także w tej grupie osoby pracujące. Na podstawie prowadzonej od kilku lat analizy osób którymi zajmuje się GKRPA, nadal podtrzymuje się założenie, iż problem z nadużywaniem alkoholu to problem przede wszystkim osób nie radzących sobie z trudnościami, stosujących alkohol jako nałogowy regulator emocji oraz pokoleniowy model picia.

Odnotowywane są przypadki przemocy domowej, w związku z nadużywaniem alkoholu. Do Urzędu Gminy od roku 2012 wpływają na Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieskie Karty”. Na przestrzeni ostatnich 5 lat wpłynęło do rozpatrzenia :

NIEBIESKIE KARTY			
			Ilość rodzin objętych

ROK	OGÓLEM	Dotyczy osób po spożyciu alkoholu	procedurą Niebieska Karta
2021	6	5	3
2020	3	3	3
2019	8	8	6
2018	2	2	2
2017	3	3	3

Źródło: Rejestr Niebieskich Kart – GOPS Bądkowo

W gminie od lutego 2012 r. funkcjonuje zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w skład którego wchodzi członkowie GKRPA, pracownicy GOPS, przedstawicielka sądu, służby zdrowia, oświaty oraz dzielnicowy. Dla skuteczniejszych oddziaływań w obszarze przemocy jak i profilaktyki uzależnień, jednym z założeń „Gminnego Programu Profilaktyki” jest potrzeba szkoleń, warsztatów na rzecz przedstawicieli służb i instytucji wchodzących w skład GKRPA jak i Zespołu Interdyscyplinarnego. Przygotowanie do kontaktu i prowadzenia rozmów z ofiarą i sprawcą przemocy jest niezbędne w procesie zwiększenia kompetencji z wykorzystaniem procedury „Niebieska Karta”. Członkowie GKRPA powinni systematycznie doskonalić swoje kwalifikacje i umiejętności, ze względu na pojawiające się nowe metody działań w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy. Podtrzymuje się nadal jako proces stały podnoszenie kompetencji służb uczestniczących w realizowaniu zadań z zakresu profilaktyki uzależnień. Powyższe jest tożsame z zadaniem celu operacyjnego Nr 2. Profilaktyka Uzależnień Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. Podejmowane działania przez Komisję P/A na przestrzeni ostatnich 5 lat wobec osób z problemem alkoholowym przedstawia poniższa tabela:

DZIAŁANIA KOMISJI P/A WOBEC OSÓB Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM					
ROK	2021	2020	2019	2018	2017
Ilość przyjętych wniosków o zastosowanie działań wobec osób z problemem alkoholowym	3	1	5	5	7
Ilość przeprowadzonych rozmów interwencyjno -	3	1	5	2	5

motywacyjnych					
Ilość wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia.	1	0	0	1	2

Źródło: Rejestr wniosków GKRPA

Na podstawie danych ustalonych na dzień 20.11.2021 r. z Posterunku Policji w Konecku w roku 2021 było 11 interwencji domowych w zw. z nadużywaniem alkoholu. Odnotowano 80 osób prowadzących pojazdy po spożyciu alkoholu oraz 1 wypadek drogowy spowodowany przez osobę po spożyciu alkoholu (na podst. ankiety z dn. 22.11.2021 r.).

Przez Zespół Służby Kuratorskiej Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kuj. prowadzonych jest 20 spraw związanych z postępowaniem wobec osób po spożyciu alkoholu (dotyczy osób z Gminy Bądkowo). Dozór z powodu nadużywania alkoholu mają 2 osoby z terenu naszej gminy.

Nadal priorytetem w działaniach „gminnego programu” są oddziaływania na rzecz osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin (w przypadku członków rodzin - wsparcie, pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, proces uświadamiania). Rolę tę pełni i pełnić będzie nadal Punkt Konsultacyjny, który jest dostępny dla mieszkańców gminy bezpłatnie zarówno dla osób ubezpieczonych jak i nieubezpieczonych. Punkt prowadzi dwóch specjalistów psychoterapii uzależnień, którzy pracują zawodowo na Oddziale Terapii Uzależnień w Radziejowie. Punkt m.in. zapewnia dostępność do leczenia odwykowego oraz przygotowuje osoby z problemem alkoholowym do terapii stacjonarnej. Specjaliści psychoterapii są również przygotowani szkoleniowo w zakresie prowadzenia konsultacji dotyczących uzależnień behawioralnych. Zamierza się poszerzyć i podnieść jakość usług Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego poprzez dyżury psychologa. Na podstawie informacji uzyskanych z GOPS w Bądkowie ostatnio odnotowuje się coraz więcej osób w kryzysie psychicznym. Psycholog jest ważnym aspektem współpracy z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym w ramach procedury „Niebieska Karta”.

Dane z Oddziału Terapii Uzależnień w Radziejowie przedstawia poniższa tabela:

--

LECZENIE STACJONARNE NA ODDZIALE TERAPII UZALEŻNIEŃ W RADZIEJOWIE					
ROK	2021	2020	2019	2018	2017
Ilość osób, które podjęły leczenie	3	0	3	Brak danych	2
Ilość osób, które ukończyły terapię	2	0	2	Brak danych	2

Źródło: Ankieta z OTU Radziejów

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości Rada Gminy została wyposażona w uprawnienia do kształtowania lokalnej polityki dotyczącej ograniczania dostępności fizycznej alkoholu. Rada Gminy Bądkowo po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych (sołectw) podjęła 2 uchwały:

- w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Bądkowo (Uchwała Rady Gminy Bądkowo Nr XXIX/169/2018, z dnia 15.06.2018r.);
- w sprawie ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Bądkowo (Uchwała Rady Gminy Bądkowo Nr XXIX/168/2018, z dnia 15.06.2018r.).

Stosując zasadę ograniczania dostępności alkoholu na terenie gminy Bądkowo ustalono ogółem limit 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz limit 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. W uchwale określono dokładnie limit liczby zezwoleń na każdy rodzaj napojów alkoholowych.

Określono odległość nie mniejszą niż 30 metrów punktów podawania napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży jak i poza miejscem sprzedaży od obiektów chronionych z wyszczególnieniem tych obiektów. Uchwała określa precyzyjny opis sposobu, w jaki odległość tę należy obliczać.

Na terenie Gminy Bądkowo jest tylko 1 punkt, który prowadzi sprzedaż napojów alkoholowych w godzinach nocnych, do którego jednostki pomocnicze nie wносиły wniosków w sprawie ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu w tym punkcie. Punkt też w opinii Komisji P/A nie miał nigdy niepokojących zgłoszeń, ani negatywnej opinii w sprawie sprzedaży nocnej alkoholu. Rada Gminy nie podjęła uchwały w sprawie odstępstwa od zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych na terenie gminy Bądkowo.

W czwartym kwartale 2020 r. firma Nowe Horyzonty z Wrocławia przeprowadziła diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Bądkowo. Raport miał na celu przedstawienie wyników badań ankietowych. Obejmował on podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych, z uzależnieniami behawioralnymi, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Bądkowo wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy;
- b) dzieci i młodzież szkolna;
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Oto podsumowanie przeprowadzonych badań ankietowych:

Sprzedawcy napojów alkoholowych

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol większość badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek. Jednak w przypadku zestawienia tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu gminy Bądkowo, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Sporo starszych uczniów oceniło, że raczej i bardzo łatwo jest kupić zarówno alkohol jak i papierosy osobom poniżej 18 roku życia. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

Dzieci i młodzież szkolna

- Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę sięgania po alkohol w grupie uczniów klas starszych. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych.
- Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

- W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu Cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.
- Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji.
- Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest odczuwalny. Dyrektor i nauczyciele placówki oświatowej powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Wskazane doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania¹. Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych.

Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu².

Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących :

---

¹ World Health Organization, (2004), *Mental Health Policy, Plans and Programs*, Geneva.

² Szymańska, J. (2012) *Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w szkole*, ORE Warszawa

- 1) przemoc rówieśnicza
- 2) odrzucenie przez rówieśników
- 3) słaba więź ze szkołą
- 4) niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli)
- 5) destrukcyjna grupa rówieśnicza
- 6) niepowodzenia szkolne,

które można eliminować przez czynniki chroniące (tj. elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka):

- 1) poczucie przynależności
- 2) pozytywny klimat szkoły
- 3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza
- 4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy
- 5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć
- 6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy³.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Zadaniem warsztatów profilaktycznych jest wzmacnianie czynników chroniących oraz osłabianie czynników ryzyka. Warto pamiętać, że **oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych.**

Na podstawie zrealizowanych przez Państwową Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych badań pn.: „Czynniki chroniące i czynniki ryzyka związane z zachowaniami problemowymi” rekomenduje się:

- kierunek działań profilaktycznych poprzez wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli, budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży;
- czynniki chroniące uczniów przed angażowaniem się w zachowania problemowe poprzez pozytywne nastawienie do nauczycieli, udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych, aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych, dobry kontakt z rodzicami, monitorowanie przez rodziców miejsc, w których gimnazjalista spędza czas wolny;
- efektywną ochronę młodzieży przez nauczycieli świadomych zachodzących procesów rozwojowych właściwych dla okresów adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać

---

³ Rządowy Program na lata 2014-2016, *Bezpieczna i przyjazna szkoła.*

pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju;

- wsparcie nauczycieli (działania związane z przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu) „Dbałość o dobry stan zdrowia psychicznego nauczycieli powinna być częścią szkolnego programu profilaktyki. W tym celu należy wspierać wszelkie inicjatywy służące podnoszeniu kwalifikacji zawodowych nauczycieli, ułatwiać im dostęp do form kształcenia i rozwoju własnych możliwości”⁴;
- działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych uczniów związanych m.in. z postawami asertywności, konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych na drodze negocjacji/mediacji oraz wspieranie ich w kształtowaniu poczucia własnej wartości.

Kolejnym wnioskiem związanym ze skutecznością profilaktyki jest konieczność **planowania cyklicznych działań**. Warunkiem zmiany postawy (a więc nadrzędnego celu oddziaływań profilaktycznych) jest ich regularne utrwalanie, zastępowanie zachowań destruktywnych konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw, tj. warunkujących poprawę jakości funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym. Jednym z elementów skutecznej profilaktyki jest także ewaluacja podejmowanych działań. Jej cel wiąże się z oceną skuteczności wprowadzanych zmian i planowaniu następnych.

Wśród postulowanych oddziaływań profilaktycznych należy wyróżnić:

- zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;
- wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
- wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy;
- wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;

---

⁴ K. Ostaszewski, A. Rustecka-Krawczyk, M. Wójcik, *Czynniki chroniące i czynniki ryzyka związane z zachowaniami problemowymi warszawskich gimnazjalistów: klasy I-II*, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, s. 52.

- o kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.

Równocześnie wraz z oddziaływaniami kierowanymi do uczniów warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem **inicjowania zmian systemowych**, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują. Powyższe jest spójne z zadaniem Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

CZYNNIK RYZYKA	SYTUACJA WŚRÓD UCZNIÓW GMINY BĄDKOWO	REKOMENDOWANE DZIAŁANIA
PRZEMOC RÓWIEŚNICZA	<ul style="list-style-type: none"> • W szkole zjawisko przemocy rówieśniczej jest zauważalne, jednakże nie bardzo rozpowszechnione. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania profilaktyczne ukierunkowane na zapobieganie agresji i przemocy, rozwiązywanie konfliktów
ODRZUCENIE PRZEZ RÓWIEŚNIKÓW	<ul style="list-style-type: none"> • Część uczniów doświadczyła w przestrzeni internetowej zjawiska hejtu oraz cyberprzemocy ze strony swoich rówieśników. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania edukacyjne z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych
SŁABA WIĘŹ ZE SZKOŁĄ	<ul style="list-style-type: none"> • Zaobserwowano odsetek wagarujących uczniów. • Część uczniów nie lubi swojej klasy i przyznaje, że czuje się w niej na tyle źle, że chcieliby ją zmienić. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania skierowane na zwiększenie poczucia przynależności uczniów do środowiska szkolnego – imprezy integracyjne, wycieczki, wspólne akcje szkolne. • Organizacja warsztatów dla nauczycieli odnośnie zarządzania uwagą uczniów, aktywnych metod uczenia • Działania mające na celu poprawę relacji uczeń – nauczyciel, warsztaty zmierzające do samoakceptacji uczniów i wartości działania

		grupowego.
NIEDOSTATECZNE KIEROWANIE WŁASNYM ZACHOWANIEM (BRAK KONTROLI)	<ul style="list-style-type: none"> • Duża część uczniów spędza od 3 do 5 (lub nawet więcej) godzin dziennie na korzystaniu z komputera i Internetu. Uczniowie najczęściej grają w gry komputerowe lub korzystają z portali społecznościowych tracąc poczucie upływającego czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie inicjatyw rozwijających różnorodne pasje uczniów (pozalekcyjne zajęcia, wolontariat, organizacja turniejów i innych eventów wyzwalających zdrową rywalizację)

Na podstawie danych z roku 2021 z Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Bądkowie szacuje się, iż 6 dzieci egzystuje w 2 rodzinach, w których co najmniej jeden rodzic ma problem z nadużywaniem alkoholu. Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze (niedostosowanie, agresja, zachowania problematyczne) szacuje się na 60 uczniów wychowujących się w rodzinach, w których występują problemy społeczne. Poza tym odnotowano 4 uczniów eksperymentujących z paleniem papierosów.

Dorośli mieszkańcy gminy Bądkowo

- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy gminy Bądkowo odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim poziomie ryzyka, mieszkańcy piją dość regularnie jednak spożywają małe ilości alkoholu.
- Wskazuje się przede wszystkim przeprowadzenie wśród mieszkańców gminy Bądkowo kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym i regularnym spożywaniem. Powyższe ma na celu kształtować umiejętności i kompetencje społeczne związane z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.
- Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w gminie Bądkowo jest zauważalne. Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie należałoby np. przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz o lokalnych instytucjach, które mogą udzielać pomocy.
- Badani respondenci deklarują, że w swoim środowisku mają przypadki osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.

Na podstawie danych ustalonych na dzień 20.11.2021 r. z Posterunku Policji w Konecku w roku 2021 odnotowano 3 osoby posiadające narkotyki oraz 1 osobę po spożyciu

narkotyków. Nie odnotowano interwencji domowych i wypadków drogowych w związku z nadużywaniem substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze).

Z informacji uzyskanych od lekarza rodzinnego Przychodni Rodzinnej w Bądkowie- udzielono pomocy trzem pacjentom w związku z nadużyciem substancji psychoaktywnych, jeden pacjent został skierowany na leczenie stacjonarne. Przez Zespół Służby Kuratorskiej Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kuj. prowadzonych jest 5 spraw związanych z postępowaniem wobec osób po spożyciu substancji psychoaktywnych (dotyczy osób z Gminy Bądkowo).

Istotą działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy będzie przeciwdziałanie zagrożeniom, które w przyszłości mogą przybrać szerszy zasięg. Na poziomie lokalnym uzasadnione są więc dalsze działania profilaktyczne w lokalnej placówce szkolnej.

Profilaktyka z zakresu przeciwdziałania narkomanii prowadzona będzie jak dotychczas na pierwszym poziomie (profilaktyka pierwszorzędowa). Działania oparte tylko na przekazie wiedzy będą jedynie strategią uzupełniającą. Działaniem obejmuje się uczniów Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w kontynuowaniu działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia, modelowania zachowań ryzykownych.

Wskazane rozwijanie umiejętności życiowych dzieci i młodzieży w zakresie podnoszenia świadomości, rozwijania pozytywnych postaw, wartości, asertywności – strategia edukacyjna. Młodzież podejmuje zachowania ryzykowne z powodu braku wielu umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Te deficyty uniemożliwiają im budowanie głębszych, satysfakcjonujących związków z ludźmi, odnoszenia sukcesów np. szkolnych, sportowych. Szukają więc zastępczych sposobów radzenia sobie z trudnościami.

W programie należy zapewnić udział w szkoleniach i konferencjach osób zajmujących się realizacją działań profilaktycznych – to założenie jest spójne z celem operacyjnym Narodowego Programu Zdrowia.

Dostarczanie niezbędnej wiedzy (ulotki, broszury, filmy) w ogólnie dostępnych miejscach (GOPS, Punkt Konsultacyjny, przychodnia rodzinna, placówki szkolne) będzie również aspektem szerzenia wiedzy wśród naszej lokalnej społeczności.

Zakłada się potrzebę upowszechniania informacji dla mieszkańców gminy Bądkowo na temat dostępu do działań profilaktycznych, pomocowych i placówek leczenia.

WNIOSKI:

Kluczowe wnioski opracowane na podstawie analizy stanu problemów społecznych w Gminie Bądkowo przedstawiają się następująco :

1. wśród mieszkańców z uwzględnieniem dzieci i młodzieży preferowany jest liberalny stosunek do spożywania alkoholu;

2. z danych liczbowych Niebieskich Kart - 90% dorosłych spotyka się z aktami przemocy wywołanej spożyciem alkoholu;
3. w ostatnich latach mimo zmniejszenia się punktów sprzedaży napojów alkoholowych notuje się wzrost spożywania alkoholu wysokoprocentowego (t.j. wódki) oraz piwa, wino ma od 3 lat tendencję zniżkową (na podst. tabeli o wartości sprzedaży napojów alkoholowych umieszczonej w diagnozie gminnego programu);
4. działania niezbędne do rozwiązywania problemów młodzieży w zakresie uzależnień zaleca się:
  - a. poszerzenie oferty kierowanej do nastolatków w zakresie spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań;
  - b. skierowanie do młodzieży działań profilaktycznych mających na celu obniżenie zainteresowania związanego m.in. z używaniem internetu, wirtualnym graniem, hazardem;
  - c. stymulacja rozwoju dzieci i młodzieży- wskazanie pozytywnych wzorców funkcjonowania społecznego, zwiększanie dostępu do bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych

Gminny Program Profilaktyki na lata 2022 -2025 zawiera działania oparte na potrzebie realizacji:

1. Profilaktyki uniwersalnej na rzecz dzieci i młodzieży, która ma na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. Działania mają na celu kształtowanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży, odnalezienie przez młodych ludzi sposobu na zaspokajanie potrzeb w sposób bezpieczny dla ich zdrowia i zgodny z obowiązującymi normami społecznymi. Pozwoli to na rozwijanie kompetencji społecznych i inteligencji emocjonalnej, kształcenie asertywności oraz pobudzenie młodych ludzi i ich rodziców do refleksji nad ich postawą wobec substancji psychoaktywnych, używania internetu, telefonów, postaw wobec kompulsywnych zakupów. Poprzez prowadzone działania realizatorzy docierają także do dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk problemowych.

Program kierowany jest równocześnie do dorosłej populacji mieszkańców m. in. informowanie o możliwościach korzystania z pomocy i wsparcia w zakresie profilaktyki uzależnień i związanej z tym przemocy. Powyższe pozwoli na wskazanie możliwości zapobiegania zażywania środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych wśród dorosłej populacji mieszkańców. Dostarczanie podstawowych informacji o skutkach uzależnień, o funkcjonowaniu rodziny z problemem uzależnień, mechanizmach procesu uzależnienia, a także związanej z tym przemocy, podniesie świadomość w kwestii tak rozległej problematyki. Program zapewnia również podnoszenie kompetencji wychowawczych nauczycieli oraz wspierania ich w działaniach profilaktycznych.

2. Profilaktyki wskazującej, ukierunkowanej na grupy wysokiego ryzyka, wykazujące pierwsze symptomy zachowań ryzykownych (problemów uzależnień i związanej z tym przemocy). Celem jest przeciwdziałanie pogłębianiu się zaburzeń oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie (kierowanie na terapię, udział w warsztatach, oddziaływania korekcyjno-edukacyjne),

Zebrane informacje posłużyły do stworzenia listy problemów związanych z uzależnieniami aktualnie występującymi w gminie. Obraz bieżących problemów jest podstawą do ustalenia celów „Gminnego Programu” oraz wyboru poniższych działań przewidzianych do realizacji w latach 2022-2025.

Stan zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Bądkowo

1. Punkt Konsultacyjno- Informacyjny w Bądkowie;
2. Koordynator ds. profilaktyki uzależnień;
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bądkowie;
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bądkowie;
6. Gminny Ośrodek Kultury w Bądkowie;
7. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bądkowie;
8. Grupa AA „Przyszłość” .

Na zasadzie współpracy i współdziałania w zakresie wyjścia z uzależnienia, **osoby podejmujące leczenie z terenu gminy Bądkowo korzystają ze świadczeń oddziału psychiatrycznego szpitala w Aleksandrowie Kuj.**

Lecznictwo odwykowe o charakterze zamkniętym prowadzone jest w oparciu o ofertę Oddziału Odwykowego Całodobowego w Czerniewicach i Oddziału Terapii Uzależnień w Radziejowie.

Współpraca w zakresie **oddziaływania na rzecz osób z problemem alkoholowym stosującym przemoc** prowadzona jest z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Aleksandrowie Kuj. (działania edukacyjno-korekcyjne).

Źródła i zasady finansowania

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Bądkowo zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, nie mogą być przeznaczane na inne cele.
2. Budżet na realizację wszystkich zadań pochodzi z dochodów Gminy z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

w obrocie hurtowym - dział 851-85154 Ochrona Zdrowia- rozdział Przeciwdziałanie Alkoholizmowi oraz dział 851-85153 rozdział Przeciwdziałanie Narkomanii oraz z opłat za sprzedaż napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml .

3. Program realizowany będzie w ramach środków finansowych określonych w uchwałach budżetowych w latach 2022-2025.

Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Za udział w posiedzeniu komisji, udział w kontrolach punktów sprzedaży alkoholu, dyżur w punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym oraz innych pracach mających bezpośredni związek z realizacją zadań określonych w programie, należących do kompetencji Komisji, członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 10% kwoty minimalnego wynagrodzenia, określanego Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w danym roku;
2. Podstawę do wypłacenia stanowi uczestnictwo w posiedzeniach i pracach komisji oraz podpis na liście obecności;
3. Wynagrodzenie wypłacane będzie na konto bankowe członków komisji;
4. Wydatki z tytułu wynagrodzenia realizowane będą z budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bądkowie w dziale Ochrona Zdrowia -P/A.
5. Członkowie GKRPA mają prawo do zwrotu kosztów przejazdu własnymi samochodami osobowymi oraz środkami PKS, PKP, jeżeli jest to niezbędne do wykonywania powierzonych zadań w ramach niniejszego programu.

Zasady rozliczania kosztów delegacji służbowych członków GKRPA w sprawie zwrotu kosztów podróży uczestniczących w konferencjach, szkoleniach , warsztatach, wyjazdach służbowych.

1. Za dojazd na szkolenie, konferencje, warsztaty, polecenie wyjazdu służbowego członkom GKRPA, przysługuje należność z tytułu podróży służbowych na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29.01.2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej;

2. Należności z tytułu podróży służbowych związanych z realizacją gminnego programu, przysługujące członkom komisji obejmują diety oraz zwrot kosztów podróży, w tym zwrot kosztów dojazdów środkami komunikacji miejscowej;
3. Środek transportu właściwy do odbycia podróży określa osoba podpisująca polecenie wyjazdu;
4. Podstawę wypłacenia kosztów dojazdu stanowi przedstawienie stosownej delegacji;
5. Zwrot w/w kosztów będzie wypłacany na podane konto bankowe;
6. Poniesione wydatki zwrotu kosztów delegowanego członka komisji będą wypłacane z budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bądkowie w dziale –Ochrona Zdrowia, środki P/A.

II. Cel główny, cele szczegółowe oraz zadania „Gminnego Programu Profilaktyki”

Celem głównym Gminnego Programu jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania innych środków psychoaktywnych oraz z uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Bądkowo oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe i zadania Gminnego Programu są ściśle powiązane z zadaniami profilaktyki uzależnień zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia (ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym - Dz.U. z 2021 r., poz.183 ze zm.).

Cele szczegółowe:

1. **Udzielanie pomocy i sukcesywne oddziaływania wobec osób z problemem alkoholowym i uzależnionych oraz ich rodzin.** Jest to strategia informacyjna i edukacyjna oraz strategia interwencyjna, której celem jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów oraz wspieranie w sytuacjach kryzysowych. Interwencja obejmuje pomaganie mieszkańcom gminy. Podstawowe techniki interwencji to poradnictwo, kierowanie do specjalistycznych placówek, telefon zaufania, doradztwo, warsztaty, oddziaływania korekcyjno – edukacyjne.
2. **Upowszechnianie informacji dla szerokiego grona mieszkańców na temat działań profilaktycznych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniami oraz członków ich rodzin.** Jest to strategia informacyjna – celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat problematyki uzależnień i związanej z tym

przemocy, podejmowanych działań na terenie gminy w zakresie profilaktyki oraz niezbędnych informacji o dostępnych placówkach leczenia osób dotkniętych uzależnieniami. Zakłada się, że edukacja publiczna zapewni społeczne postrzeganie problemu (uwrażliwienie na problem i społeczne reagowanie).

- 3. Systematyczne oddziaływania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży z terenu gminy Bądkowo.** Powyższe oddziaływania, aby miały pozytywne rezultaty będą efektem połączenia strategii informacyjnej, edukacyjnej oraz strategii działań alternatywnych. Strategia informacyjna polegać będzie na dostarczaniu informacji o skutkach używania substancji uzależniających oraz skutkach uzależnień behawioralnych. Powyższe ma spowodować zmianę postaw oraz nie podejmowanie zachowań ryzykownych. Strategia edukacyjna (trening umiejętności życiowych) ma na celu pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych – umiejętność nawiązania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia (warsztaty, inicjatywy profilaktyczne). Strategia działań alternatywnych przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Bądkowie oraz Zespołem Szkolno – Przedszkolnym w Bądkowie ma na celu pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (przynależności, integracji) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną (artystyczną, społeczną, sportową). Przeciwdziałać to będzie ucieczce w uzależnienia behawioralne (m. in. uzależnienie od nowoczesnych technologii - telefony komórkowe, internet, gry komputerowe, hazard). Zaangażowanie dzieci i młodzieży w aktywną działalność pozytywną wzmocni ich poczucie wartości, zapewni wzrost samooceny, zdrową rywalizację (nie za wszelką cenę), przynależność do grupy, rozwijanie konstruktywnych relacji koleżeńskich. Warsztaty z dziećmi i młodzieżą podniosą umiejętności radzenia sobie z emocjami (m.in. nazywanie emocji i oswojenie ich), wskażą że uzależnienia behawioralne są ucieczką w świat wirtualny, w życiu przesłaniają wartości te najważniejsze, rzeczywistość, osłabiają więzi z najbliższymi, z przyjaciółmi, powodują pustkę, samotność. Ważnym aspektem w obszarze profilaktyki jest utworzenie świetlicy opiekuńczo – wychowawczej w Gminnym Ośrodku Kultury w Bądkowie. Świetlica będzie propagować zdrowy styl życia, rozwijać umiejętności życiowe, interpersonalne, udzielać wsparcia emocjonalnego, zapewniać pomoc w rozwiązywaniu różnych problemów, uczyć asertywności. Prowadzone w świetlicy zajęcia będą miały na celu inspirować rozwój zainteresowań i pasji, wskazywać zagrożenia z niewłaściwego korzystania z telefonu, komputera, Internetu itp., kształtować umiejętność korzystania z mediów, podnosić świadomość w zakresie wpływu używek na zdrowie i życie człowieka. Świetlica będzie pomostem współpracy pomiędzy dziećmi, rodzicami,

wychowawcami klas, pedagogiem i psychologiem szkolnym , co może przynieść efektywniejsze oddziaływania na jednostkę problemową.

4. Podnoszenie kompetencji osób zajmujących się profilaktyką i realizacją programu.

Strategia edukacyjna zapewni kształtowanie umiejętności grup zawodowych pracujących w obszarze profilaktyki uzależnień i związanej z tym przemocy m.in. GKRPA, Z.I., GOPS, psycholog szkolny, pedagog szkolny, nauczyciele. Jest to niezbędne narzędzie w obszarze profilaktyki, gdyż cały czas ewaluują nowe metody pracy w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie, przede wszystkim jeśli chodzi o szeroko rozumiane uzależnienia behawioralne.

5. Kontrole punktów sprzedaży alkoholu. Strategia interwencyjno- edukacyjna ma na celu modelować i wzmacniać pożądane zachowania sprzedawców jak i mieszkańców w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Jest to ważnym obowiązkiem w zakresie zapobiegania niepożądanym zjawiskom np. sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.

Poprzez w/w cele zamierza się:

Ad 1.

- dostarczyć odpowiedniej pomocy terapeutycznej, wiedzy dotyczącej możliwości wyjścia z problematycznego nadużywania alkoholu oraz zachowań przemocowych;
- zapewnić wsparcie osobom współuzależnionym i członkom ich rodzin (m.in. ochrona przed przemocą w rodzinie);
- w razie konieczności zastosować działania interwencyjno- motywacyjne oraz korekcyjno – edukacyjne.

Ad.2.

- dotrzeć do szerokiego grona mieszkańców z niezbędnymi informacjami i danymi kontaktowymi o dostępnych miejscach i formach pomocy oraz pozyskaniu wsparcia społecznego - strategia „dostępności pomagania”;
- podnieść świadomość mieszkańców o możliwościach korzystania z systemu wsparcia w sytuacji problematycznego nadużywania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych;
- zapewnić bezpośredni, anonimowy kontakt osób zainteresowanych z placówkami i specjalistami;

- przeprowadzać kampanie informacyjne na rzecz mieszkańców dotyczące uzależnień, przemocy.

Ad 3.

- podnieść umiejętności i kompetencje osób zajmujących się profilaktyką i przemocą w rodzinie;
- zapewnić dzieciom alternatywne formy spędzania czasu wolnego, polegające na wskazaniu sposobów spędzania czasu oraz inspirowaniu do aktywności i rozwijaniu uzdolnień strategia „alternatywnych sposobów życia”;
- podnieść świadomość dzieci i młodzieży o realnych szkodach bezpośrednich i odległych skutkach podejmowania ryzykownych zachowań - strategia „informowania o realnych konsekwencjach”;
- rozwijać różne umiejętności życiowe i prospołeczne, które pozwolą młodym ludziom radzić sobie z wymogami życia i emocjami – strategia „nabywania umiejętności społecznych i panowania nad emocjami”;
- obniżać u dzieci i młodzieży pozytywne oczekiwania związane z używaniem nowych technologii m.in. Internet, gry komputerowe, hazard, kompulsywne kupowanie (m.in. warsztaty, rekomendowane programy profilaktyczne, zajęcia w świetlicy);
- korygować zniekształcenia poznawcze związane z nadmiernym angażowaniem się w gry w świecie wirtualnym, w hazard oraz związane z pozostałymi uzależnieniami behawioralnymi (m.in. poprzez zajęcia w świetlicy, kierowanie na terapię).

Ad 4.

- doskonalić osoby zajmujące się profilaktyką i pracą nad osobami z problemami uzależnień w nowych metodach pracy i kontaktu z klientem;
- podnosić świadomość i wiedzę w zakresie szerzenia oraz prowadzenia działań profilaktycznych i pomocowych w odpowiednim kierunku, zgodnie z pojawiającymi się nowymi rozwiązaniami w tej kwestii.

Ad 5.

- weryfikować przestrzeganie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości;
- monitorować punkty sprzedaży;
- doskonalić osoby zajmujące się sprzedażą napojów alkoholowych z terenu Gminy Bądkowo.

III. ZADANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI:

do celu szczegółowego Nr 1

1. Zapewnienie mieszkańcom gminy bezpłatnego dostępu do poradnictwa w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w Bądkowie oraz rozszerzenie usług Punktu o ofertę pomocy psychologicznej
2. Mityngi AA „Przyszłość” w Bądkowie;
3. Finansowanie Pogotowia Telefonicznego- „Niebieska Linia”;
4. Finansowanie wyjazdów dzieci na obóz socjoterapeutyczny;
5. Pomoc i wsparcie mieszkańców gminy w dostępie do placówek leczenia odwykowego, poprzez współpracę i współdziałanie z tymi placówkami;
6. Działania interwencyjne i motywacyjne w chorobie alkoholowej;
7. Współpraca z instytucjami w zakresie udzielenia pomocy i wsparcia osobom, a także rodzinom, w których występuje problem używania substancji psychoaktywnych;
8. Zakup materiałów edukacyjnych .

do celu szczegółowego Nr 2

1. Dokonywanie na bieżąco aktualizacji bazy danych na temat placówek leczenia, dostępnej dla mieszkańców gminy Bądkowo;
2. Umieszczanie w ogólnie dostępnych miejscach na terenie Gminy Bądkowo informacji o miejscach uzyskania wsparcia i pomocy .
3. Promowanie zdrowego stylu życia oraz informowanie mieszkańców na temat zjawisk przemocy i wszelkich uzależnień m.in. poprzez kampanie, festyny, imprezy z programem profilaktycznym dla mieszkańców Gminy Bądkowo

do celu szczegółowego Nr 3

1. Finansowanie Programów Profilaktycznych na rzecz rady pedagogicznej oraz dzieci Z.S.P. w Bądkowie, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki nowych form uzależnień np. cyberprzemocy, uzależnień od telefonów komórkowych, gier, Internetu oraz przemocy rówieśniczej.
2. Warsztaty oraz spotkania edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży z uwzględnieniem uzależnień behawioralnych (m.in. od telefonów komórkowych, gier, Internetu, zakupów, cyberprzemocy oraz przemocy rówieśniczej).

3. Finansowanie inicjatyw profilaktycznych w organizowaniu czasu wolnego na rzecz dzieci i młodzieży, w tym zajęć sportowych, plastycznych, muzycznych z programem profilaktycznym, spektakli o charakterze terapeutycznym.
4. Utworzenie świetlicy opiekuńczo – wychowawczej w Gminnym Ośrodku Kultury w Bądkowie (przewidziano na rok 2023) jej prowadzenie oraz finansowanie działalności jako alternatywna forma spędzania czasu wolnego przez dzieci poza zajęciami szkolnymi. Świetlica będzie oferować dzieciom samorealizację, zapewniać rozwój pozytywnych zainteresowań, zdrową rywalizację oraz zacieśniać więzi rówieśnicze.
5. Zakup materiałów edukacyjno-profilaktycznych do pracy z dziećmi i młodzieżą, w tym materiałów rozwijających sferę emocjonalną, gadżetów profilaktycznych itp.

do celu szczegółowego Nr 4

1. Udział w szkoleniach, konferencjach oraz naradach osób bezpośrednio zajmujących się profilaktyką oraz pracą nad osobami z problemem uzależnień;
2. Zakup materiałów edukacyjnych.

do celu szczegółowego Nr 5

1. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ze szczególnym uwzględnieniem natężenia kontroli w okresie wakacyjnym ;
2. Działania interwencyjne w przypadku łamania przepisów ustawy.
3. Podnoszenie kompetencji dla sprzedawców napojów alkoholowych poprzez udział w szkoleniach.
4. Zakup materiałów edukacyjnych- plakatów, ulotek

IV. WKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI:

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 1

1. Liczba osób korzystających z porad Punktu;
2. Liczba osób które ukończyły terapię;
3. Liczba osób wobec których zastosowano działania interwencyjne;
4. Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywacyjne Komisji P/A;
5. Liczba osób skierowanych na badanie biegłych w przedmiocie uzależnienia;
6. Liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do sądu;
7. Liczba osób skierowanych na oddziaływania edukacyjno – korekcyjne;
8. Liczba dzieci uczestniczących w obozie socjoterapeutycznym;
9. Liczba instytucji korzystających z materiałów edukacyjnych.

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 2

1. Ilość punktów na terenie gminy, w których zamieszczono informacje;
2. Ilość zamieszczonych informacji;
3. Zamieszczanie na bieżąco informacji na głównej stronie serwisu Gminy Bądkowo o organizowanych przedsięwzięciach profilaktycznych;
4. Liczba zrealizowanych kampanii, imprez, liczba uczestników.

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 3

1. Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach;
2. Liczba szkoleń na rzecz nauczycieli;
3. Liczba dzieci uczestniczących w programach, warsztatach ;
4. Liczba spotkań edukacyjnych, warsztatów i wykładów zorganizowanych na rzecz dzieci i młodzieży;
5. Liczba programów i inicjatyw profilaktycznych w organizowaniu czasu wolnego na rzecz dzieci i młodzieży przez GOK w Bądkowie;
6. Liczba dzieci uczestniczących w w/w inicjatywach profilaktycznych;
7. Ilość dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicy opiekuńczo – wychowawczej;
8. Ilość wdrożonych programów profilaktycznych w pracy z dziećmi w świetlicy opiekuńczo – wychowawczej.
9. Ilość zakupionych materiałów edukacyjno-profilaktycznych;

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 4

1. Ilość odbytych szkoleń, porad, konferencji;
2. Ilość osób uczestniczących w szkoleniach;
3. Ilość zakupionych materiałów edukacyjnych.

W zakresie działań związanych z celem szczegółowym Nr 5

1. Liczba przeprowadzonych kontroli sklepów;
2. Liczba oddziaływań na rzecz sprzedawców nieprzestrzegających przepisów ustawy (pouczenia, upomnienia, bądź kary).
3. Liczba szkoleń dla sprzedawców, liczba przeszkolonych sprzedawców.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy:

1. Koordynatora ds. Gminnego Programu;
2. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy;

4. Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego;
5. Placówek kulturalno- oświatowych;
6. Posterunku Policji w Konecku;
7. Grupy AA „Przyszłość” w Bądkowie;
8. Centrum Profilaktyki Uzależnień w Aleksandrowie Kuj.,
9. Oddziału Psychiatrycznego Szpitala Powiatowego w Aleksandrowie Kuj.
10. Telefonicznego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w Toruniu,
11. Urzędu Gminy Bądkowo.

V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Przez cały okres realizacji Program będzie podlegał monitorowaniu i ewaluacji.

Zbieranie i analizowanie informacji dot. realizacji Programu pozwoli na identyfikację czynników czynników chroniących w sferze działań profilaktycznych oraz zapewni odpowiednie ukierunkowanie działań w następnych latach.

2. Na bieżąco prowadzone będą badania diagnostyczne dot. skali zjawiska problemów społecznych w gminie Bądkowo na bazie pozyskanych własnych danych (m.in. GOPS, policja, służba zdrowia, Punkt Konsultacyjny, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny) jak i przy wsparciu jednostki zewnętrznej opracowującej kompleksową diagnozę opartą na badaniach przeprowadzonych na terenie Gminy Bądkowo.

3. Nadzór nad realizacją i monitorowaniem „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bądkowo na lata 2022-2025” sprawuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bądkowie.

4. Rada Gminy w Bądkowie otrzyma coroczny raport z wykonania niniejszego Programu w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku którego dotyczy raport.